

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2023. december 11.

1. Nem fogják idén elfogadni a 2024-es költségvetést

Bármennyire is szeretne volna és dolgozott rajta a szövetségi kormány, az SPD Bundestag-frakció tájékoztatása szerint idén a Bundestag által előírt ügyrendi határidők miatt már nem fogják tudni a kormánypártok elfogadni a 2024-es évre szóló szövetségi költségvetést – derült ki egy sms-ből, amit Katja Mast, az SPD Bundestag-frakciójának ügyvezetője küldött képviselőcsoportja minden tagjának. Olaf Scholz (SPD) kancellár, Robert Habeck (Zöldek) alkancellár, valamint szövetségi gazdasági miniszter és Christian Lindner (FDP) szövetségi pénzügyminiszter még mindig nem állapodtak meg a költségvetési válság megoldásáról – állt továbbá az sms-ben. Scholz mindazonáltal továbbra is „*bízik abban, hogy a következő napokban eredményt lehet elérni*”.

Lindner ezzel kapcsolatban az EU-s pénzügyminiszterek brüsszeli tanácskozásának margóján utalt arra, hogy a döntésre az FDP több időt szán és a pártnak nem jelentene problémát a kérdés elodázása sem: „*Az állam teljes mértékben cselekvőképes: egyetlen hivatal sem kerül bezárásra. Egyetlen fizetés sem marad el. Senki, aki támogatásra számít, nem fog hiányt szenvedni*”. A Zöldek Bundestag-frakciója ezzel szemben nagyon fontosnak tartja, hogy minél előbb politikai megállapodás szülessen. A SPIEGEL információi szerint Frank-Walter Steinmeier szövetségi elnök a helyzet eszkalálódása miatt a válsághelyzettel kapcsolatos és a szövetségi kormány jelenlegi állapotáról szóló megbeszélésre hívta Habecket. Steinmeier nemrég Scholz kancellárt is fogadta, a közeljövőben pedig találkozókra terveznek a pénzügyminiszterrel és Friedrich Merz CDU elnökkel is.

Jelenleg a költségvetést a kormány azért nem tudja elfogadni, mert 17 milliárd eurós hiány van a tervezetben, miután a Szövetségi Alkotmánybíróság november közepén semmisnek nyilvánította a jelenlegi kormánykoalíció (SPD-Zöldek-FDP) vitatott pótköltségvetési törvényét, ami még a 2021-es évből fennmaradó 60 milliárd euró felhasználatlan hitelkeretre vonatkozott, és amelyet négy év alatt klímavédelmi projektekre és a gazdaság korszerűsítésére szántak.

Amíg nem sikerül rendezni a helyzetet, addig egy ún. ideiglenes költségvetési gazdálkodás lesz érvényben, amelynek keretein belül a közigazgatás fenntartásához és a törvényi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges kiadásokra van lehetőség. A gyakorlatban azonban a pénzügyminisztérium minden hónapban engedélyezheti a minisztériumoknak, hogy a költségvetési tervezetben szereplő, még jóvá nem hagyott pénzeszközök egy bizonyos százalékát felhasználják. Ezt az eljárást korábban is alkalmazták, például választások után, amikor az új kormány a koalíciókötés és az évforduló közötti rövid idő alatt nem tudja elkészíteni a saját költségvetését.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Lula brazil elnök berlini látogatása

A hét elején Berlinben fogadta Olaf Scholz (SPD) kancellár Luiz Inácio Lula da Silva brazil elnököt, valamint kormányának számos tagját. A kabinetközi egyeztetés középpontjában az EU és a dél-amerikai Mercosur államok közötti szabadkereskedelmi egyezményvel kapcsolatos elakadt tárgyalások újraindítása álltak. Az EU már 23 éve folytat a szabadkereskedelmi övezettel kapcsolatos tárgyalásokat a négy Mercosur-állammal (Brazília, Argentína, Uruguay és Paraguay). A 2019-ben elért elvi megállapodást azonban a folyamatos európai aggályok miatt – melyek például az esőerdők elégtelen védelmével kapcsolatosak – nem hajtották végre.

A Lulával folytatott konzultációkat követően a német kancellár leszögezte, hogy országa *„határozottan elkötelezett amellett, hogy a megállapodás minél gyorsabban véglegesítésre kerüljön”*. Lula kijelentette, hogy minden nehézség ellenére nem mond le arról, hogy állama is hozzájáruljon a tárgyalások sikeréhez. *„Remélem, hogy az Európai Unió megmutatja, hogy érdekelt a megállapodás véglegesítésében”* – szögezte le a brazil elnök. Scholz egyúttal hangot adott azon meggyőződésének, mely szerint a tárgyalásokat követően az Európai Tanácsban és az Európai Parlamentben is többségben lesznek a megállapodás megkötését szorgalmazó erők. Ehhez azonban nagyobb pragmatizmusra lenne szükség az EU részéről a kancellár meglátása szerint. *„Arra kérek minden érintettet, hogy legyen a lehető legpragmatikusabb és kompromisszumkészebb”* – mondta Scholz. Sajtójelentések szerint Brazília valójában az EU-Mercosur megállapodásról szóló tárgyalásokat már a dél-amerikai államközösség soron következő csúcstalálkozóján le kívánja zárni. Erre azonban csekély esély mutatkozik jelenleg, főként Franciaország és Argentína kormányainak ellenállása miatt. Emmanuel Macron francia elnök a közelmúltban a dubaji COP28 éghajlat-változási konferencián erősen szkeptikusan nyilatkozott a megállapodásról. A közelmúltbéli választásokon vereséget szenvedő argentin kormány mindezidáig szintén bírálta a tervezett megállapodást, mondván, hogy annak negatív következményei lehetnek az ország iparára és mezőgazdasági exportjára. A hivatalát vasárnap elfoglaló új argentin elnök, Javier Milei, azonban a hírek szerint inkább a megállapodás elfogadása mellett foglal állást.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. Feloszlatta magát a Baloldal Bundestag-frakciója

Novemberi bejelentésüknek megfelelően 2023. december 6-án 18 év után megszűnt a Baloldal Bundestag-frakciója. Erre azért került sor, mert november elején Sahra Wagenknecht (Die Linke – Baloldal) Bundestag-képviselő hosszúságú várakozás után kilenc frakciótársával együtt bejelentette, hogy 2024 januárjában kilépnek a párt Bundestag-frakciójából és Bündnis Sahra Wagenknecht néven pártot alapítanak. Erre reakcióként, némileg előre menekülve a Baloldal úgy döntött, hogy feloszlatta frakcióját és parlamenti csoportként folytatja munkáját a szövetségi parlamentben. Ez azt jelenti, hogy a párt jelentősen kevesebb parlamenti joggal – pl. kevesebb felszólalási idővel – és anyagi forrással rendelkezik majd. Erre a folyamatra egyébként is sor került volna, mert a Baloldal Wagenknecht és kilenc képviselőtársa távozásával így is úgy is elveszítette volna frakcióstátuszát. Ilyen önkéntes feloszlásra, amelynek lefolytatása évekig is elhúzódhat, mivel folyamatban lévő szerződéseket kell felmondani, még nem volt példa a német parlamentarizmus történetében, hisz eddig csak választási vereségek után történt hasonló.

A Baloldal kérelmét, hogy csoporttá válhasson, még jóvá kell hagynia a többi parlamenti frakciónak az ún. Vének Tanácsában és a plénumban. Az ottani döntés határozza meg, hogy az új csoport milyen jogokkal rendelkezik, és mennyi pénzügyi támogatást kap majd. Azt azonban még nem tudni, hogy erről mikor születik döntés – valószínűleg már csak az új évben. A Bündnis Sahra Wagenknecht parlamenti csoport előreláthatólag december 12-én alakul meg és folyamodik csoportstátuszért a Vének Tanácsában és a Bundestagban.

A Bundestag korábbi tájékoztatása szerint a Baloldal frakciója 2022-ben mintegy 11,5 millió euró állami támogatást kapott, amelyből alkalmazottainak személyi kiadásai mintegy 9,3 millió eurót tettek ki.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Hétfvégén tartotta pártkongresszusát az SPD

Hétfvégén tartotta pártkongresszusát a kancellárt adó és az elmúlt időszak közvélemény-kutatásaiban újra és újra mélypontokra süllyedő SPD. A háromnapos rendezvény keretében a delegáltak újabb két évre megerősítették hivatalukban Saskia Esken és Lars Klingbeil SPD társelnököket, valamint Kevin Kühnert főtitkárt. Klingbeilre a küldöttek közel 85%-a szavazott, míg Esken mintegy 82%-kal valamivel jobb eredményt ért el, mint két évvel ezelőtt, Kühnertet pedig, aki a párt egyik legismertebb politikus, 92,5%-kal választották újra.

A kongresszuson felszólalt Olaf Scholz kancellár is, aki visszautasította az FDP szociális megszorításokra vonatkozó követelését a költségvetési krízis megoldására. *„Ilyen helyzetben nem lesz a jóléti állam leépítése Németországban”* – mondta Scholz beszédében. Ennek háttérként adva a delegáltak a párt szociális profilját is igyekeztek erősíteni egy gazdagok számára bevezetendő válságadóról, valamint a pártkongresszus az adóssághétk 2024-es felfüggesztéséről is határozatot fogadott el, amihez az ukrajnai háborúval kapcsolatos többletterhekkal akarják indokolni a szükséges vészhelyzetet. Az eseményen a szociális profil erősítésén túl külpolitikai szempontból is repozicionálta magát a párt. A szociáldemokrata válaszok egy átalakulóban lévő világra című indítványban a párt többek között újra gondolja az Oroszországhoz való viszonyát, és szorgalmazza emellett Németország vezető szerepének betöltését a világban, amelyhez a határozat kifejezetten kiemeli a katonaságot, mint a békepolitika eszközét.

Míg a költségvetési krízis miatt a pártkongresszus egésze demonstratívan felsorakozott Scholz mögé, Philipp Türmer, a párt ifjúsági tagozatának (JuSo) elnöke élesen bírálta a kancellárt, „vezetést” (Führung) és a szociáldemokrata tartalmak érvényesítését követelve az FDP-vel és a Zöldekkel szemben.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. A német diákok az eddigi legrosszabb eredményüket érték el a legfrissebb PISA felmérésen

A német diákok az eddigi legrosszabb eredményüket érték el a 2022-ben elvégzett PISA kutatás eredményei alapján, melyben mindegy 690 ezer 15 éves diák vett részt világszerte. Az OECD által végzett PISA (Program for International Student Assessment) felmérés diákok matematikai, természettudományos és olvasási kompetenciáit hasonlítja össze nemzetközi közegben, hogy ezen az összehasonlításon keresztül adjon képet az oktatáspolitikai aktuális kihívásairól és a fejlesztési fókuszpontjairól. Az első felmérésre 1999-ben került sor 32 ország részvételével, és ezt követően 2000-ben publikálták az eredményeket. Azóta rendszeresen végzik el a felmérést, melyben legutóbb már 81 ország vett részt.

Az első, 2000-es tanulmányt követően Németország kezdetben javítani tudta eredményeit, és magas szinten tudta tartani azokat. A korábbi PISA-fordulókban azonban már a csökkenő tendencia jelei mutatkoztak: Németország már csak a természettudományok terén van jelentősen az OECD-átlag felett (492-485 pont). A matematikában (475-ről 472 pontra) és olvasásban (480-ról 476 pontra) elért eredmények most az OECD-átlagnak felelnek meg, azonban mindkét területen jelentős teljesítménycsökkenés figyelhető meg. A felmérésből kiderült továbbá, hogy a német 15 évesek csaknem egyharmadának nagyon alacsonyok a készségei a három vizsgált terület legalább egyikében, és körülbelül minden hatodik fiatalnak jelentős hiányosságai vannak mindhárom területen. Ezeknek a különösen rosszul teljesítő fiataloknak az aránya 2018 óta nőtt, és matematikából mintegy 30%-t, olvasásból mintegy 26%-t, természettudományokból pedig mintegy 23%-t tesz ki. Ezzel szemben a különösen kiemelkedően teljesítő tanulók aránya ismét csökkent – matematikából alig 9%-ra, olvasásból pedig alig 8%-ra, míg a természettudományokban ez az arány stabilan 10% körül maradt.

Az általánosan romló eredmények okaként a PISA felmérést készítő kutatók kiemelték, hogy a COVID-19 járvány idején végbement iskolabezárások negatívan befolyásolták az egyes készségek elsajátítását. Különösen igaz lehet ez Németországra, ahol a távoktatás során az OECD-átlagához képest használták ki a digitális oktatásban rejlő lehetőségeket. A világjárvány mellett azonban számos egyéb tényezőt is kiemelet a PISA felmérés, mely Németországban az eredmények romlásához vezethetett. Ilyen például a diákok családjainak társadalmi és gazdasági helyzete, valamint bevándorlási hátterük, amely hathat a tanulók motivációjára és attitűdjeire is.

Ludger Wößmann oktatási közgazdász nem sokkal az új eredmények közzététele előtt figyelmeztetett a sikertelen oktatáspolitikai következményeire. *„Az oktatási válság jelenti a legnagyobb helyi kockázatunkat”* – emelte ki a müncheni Ifo Oktatásgazdasági Központ vezetője. A közgazdász hozzátette továbbá, hogy az oktatási rendszer teljesítményétől jelentősen függ az, hogy a fiatalok, mennyire produktívan tudnak majd hozzájárulni a társadalom hatékony működéséhez.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Akár a sorkötelezettség is visszatérhet Németországban

A Bundeswehr ütőképességének visszaszerzése érdekében a technikai modernizáció és az állomány létszámának megerősítése mellett szemléletváltásra is szükség van – jelentette ki Boris Pistorius (SPD) szövetségi védelmi miniszter. A sajtónak nyilatkozva lehetséges célként jelölte meg a kötelező sorkatonai szolgálat visszaállítását is, melyet a jelenlegi feszült nemzetközi biztonságpolitikai környezet tenne indokolttá. „*Hiba volt eltörölni*” – mondta Pistorius. Egyúttal hozzátette, hogy a kötelező katonai szolgálat mostani visszaállítása komoly alkotmányos és strukturális problémákhoz vezetne, mindazonáltal az erről szóló politikai és társadalmi vitát fel kell gyorsítani. Pistorius továbbá kijelentette, hogy a húsvétig tartó időszakban elrendelte új tervek benyújtását azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell megváltoztatni a Bundeswehr struktúráját ahhoz, hogy az a lehető legjobban el tudja látni a nemzet- és szövetségvédelmi feladatokat.

Johann Wadephul, a CDU/CSU frakcióvezető-helyettese szintén a német fegyveres erőknél, a polgári védelemben és a mentőszolgálatoknál a kötelező szolgálat bevezetése mellett foglalt állást. „*Nem leszünk képesek hatékony honvédelmet biztosítani a szükséges személyzet nélkül*” – jelentette ki Wadephul. A vitának most konkretizálódnia kell, és azt is tisztázni kell, hogyan lehet a szolgálatot vonzóvá tenni. Hozzátéve, hogy: „*A vállalt szolgálatnak meg kell térülnie a nyugdíjak és a közintézmények használatának tekintetében*”. A kötelező katonai szolgálatot 2011-ben függesztették fel Karl-Theodor zu Guttenberg (CSU) akkori védelmi miniszter alatt. Ez a gyakorlatban a katonai és polgári szolgálat eltörlését jelentette. Az utóbbi időben egyre több kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy a Bundeswehr el tudja-e érni a 203 ezer fős cél létszámot 2031-re.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Cikk- és interjúajánló

Dobrowiecki Péter, Intézetünk kutatási vezetője a HírTv Európai Híradó című műsorában beszélt a lengyel kormányalakítás aktuális helyzetéről és lehetőségeiről.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [HírTv Youtube-csatornájára](#).

Az Ultrahang legfrissebb adásában Bauer Bence, Intézetünk igazgatója volt beszélt a németországi aktuális helyzetről, Ukrajna támogatásáról, koalíciós válságról, migrációs kihívásokról és a gazdasági recesszióról.

A teljes interjú meghallgatásához kattintson az [Ultrahang Youtube-csatornájára](#).

Jelzőlámpa helyett vészvillogó? – Mérlegen a Scholz-kormány teljesítménye – Fonay Tamásnak, Intézetünk kutatójának elemzése a Scholz-kormány eddigi tevékenységéről a múlt heti Mandiner hasábjain olvasható.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

Fordulat a német migrációs politikában - erről írt több német lap is az utóbbi napokban. Mit jelent ez, mit tartalmaz ez az új elképzelés és megoldhatja-e a problémát? Erről nyilatkozott Bauer Bence, Intézetünk igazgatója az Infostart-Inforádióknak.

A teljes interjú meghallgatásához kattintson az [Infostart honlapjára](#).

Az utóbbi idők számos globális fordulata nyomán megváltozott Európa szerepe az Egyesült Államok oldalán. Napjainkban a tét nem kisebb, mint kontinensünk önrendelkezése – erről ír Bauer Bence a Mandineren.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter, Hámori Dávid

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarneemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hua